

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRIK , 1919-20, s. 85. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135037424/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

XIX

HVORFOR FORFREMME DEN DUE-
LIGSTE MAND OFTE ALT FOR SENT?

I en Kreds af studerte Mænd blev der, som jeg mindes, nylig gaaet i Rette med den Skæbne som var overgaaet en baade ved Sæder og Lærdom udmærket Mand, hvilken, skønt over fyrretyve Aar gammel, endnu var sin egen Mand og saa at sige ved en ubillig Skæbnens Lov tyktes de fleste at være berøvet sin Udsigt til Andel i Kirkens Midler. En paastod, at Aarsagen laa hos Stjærnerne, især hos Maanen (som det anstod sig en maanesyg^{a)}); en anden, Ulykkesfugl og blind paa Sjælen, forsikrede, at *Lykken* med Rette afbildes som blind, fordi hun ofte ynder uværdige, fordi, som *Aristoteles* siger^{b)}: *Hvor der er mest Vid og Fornuft, der er mindst Lykke; men hvor der er mest Lykke, der er mindst Vid.* En tredje, der var som en rasende, sagde aldeles afsindigt, at *Æresamter* saa velsom Rigdomme vare *Lykkens Spy*, og at de gemenlig af den tildeltes de udygtige ligesom af *Heliogabalo*^{c)}. En fjerde beklagede for Aivor, at man ej ved Hofferne overholdt dels *Antonini Pii* Anordning^{d)}, hvilken, som *Capitolinus* melder i hans Levnedbeskrivelse, udelukkede unyttige Borgere fra Statens Regimente, sigende at *intet var hæsligere eller rettere ubarmhærtigere end naar den Mand tørrede paa det gemene Bedste, som intet bidrog til det ved sit Arbejde*^{e)}; dels *Chinesernes* Skik, hvilke ej letsindig antage andre end Mænd af prøvet Dyd til offentlige Embeder og tilmed paa det omhygge-

ligste holde Øje med den antagne, afholdende Bespørgelse en Gang om Aaret, saa at den, som ej gør Fremgang, gaar Glip af Forfremmelse. En femte udtalte lidet gudfrygtigt, at der ej gaves nogen ligere Vej til Højhed end Argelist, og at ingen stod sig bedre end den som farer frem ad den Vej. — Ved de Ord blev jeg fortørnet (jeg havde nemlig staaet ikke ret langt derfra blandt nogle Venner og hemmelig opfanget Talen) og udbrød: »Ak, du guddommelige og menneskelige Troskab! Hvad er det for onde Aander som have besat Eder? Hvilket Fornuftens Bud, hvilken Talebrug betjene I Eder af? Have I saa aldeles mistet Eders Ære, at I ej undse Eder ved at udplapre Ting som endog en Hedning af den højere Almue vilde udraabe som arg og ond Tale?«^{f)} — Alle tav stille undtagen en Mandsling med fræk Pande, som var lærdere og — som det ofte er Tilfældet med Menneskenes Natur — lumpnere end de andre. Han lærmede imod mig, han kastede mig nye og atter nye Exempla i Næsen, ved hvilke han troede at jeg ganske og aldeles kunde bringes til at tilstaa, at *ene Lykken er baade Kop og Kande og raader for alt de Dødeliges Vel*^{g)}. Dertil svarede jeg sagtmødig og venlig: »Du er sandelig helt igennem paa Vildspor. Hint Ord *Lykke* er aldeles forfængeligt, hvorover Juvenalis viselig spotter i Slutningen af 10. *Satire*:

Dig, Lykke, gøre vi til Gud i Himlens Bolig;

og det er Daarskab og Vildfarelse og Blindhed og, som *Cicero*^{h)} siger, *Uvidenhed om Tingene og deres Aarsager,*